

DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER
AKADEMIRAADET

Akademiraadets opgave er at fremme kunsten og rådgive staten i kunstneriske spørgsmål

Til kommunerne

Charlottenborg den 28. januar 2019

Anbefaling fra Akademiraadets Landskabsudvalg vedr. kystsikring

I Akademiraadets Landskabsudvalg er vi optagede af, hvordan byernes beskyttelse mod kysterosion og stormflod tegner sig æstetisk i de landskabelige og byplanmæssige hovedtræk. Vi har derfor fulgt kystsikringsproblematikken gennem ingeniørrapporter og borgerdebatter, ligesom vi har besøgt lokale projekter og fulgt planlægning og gennemførelse af beskyttelsesprojekter ved forskellige stormflodsudsatte områder.

Mange af de arealer, der i dag ønskes sikret, er både private arealer med havudsigt i vandkanten, og omfattende offentlige arealer som havne- og byudviklingsgrunde, der historisk er blevet inddæmmet, drænet og spunset gennem tiden. De nye vandstande og stormflodssituationer griber således ind langs det meste af den danske kyst, herunder i bybilledet, både på offentlig og privat jord.

Der er med andre ord en ny logik på vej mellem land og vand, hvor eksisterende værdier ønskes beskyttet mod både den velkendte erosionsdynamik og nye vandstande, hvilket giver signifikante visuelle påvirkninger af kystbyerne og de åbne kyststrækninger. Ved etablering af kystbeskyttelse, efterlades landskabelige forandringer, der påvirker adgangen for fællesskabet, og kan forstærke erosion længere oppe ad kysten. Det er en for Danmark historisk velkendt problemstilling, der i kølvandet på de senere års bevågenhed omkring globale klimaforandringer, er blevet en national udfordring, der omfatter de fleste kystbeliggende byer, sommerhusgrunde og kystforlande.

Med andre ord er det et problem, der angår os alle.

Dette kalder på indgreb, der løses med en offentlig indsats og med løsningsmodeller, der har samme skala som selve udfordringen. Vi vil derfor slå til lyd for, at de nye tiltag udarbejdes med omhu og forståelse for at nye landskabelige indgreb, skal kunne favne hele byers og landskabers æstetiske grænse mod kysten, og her er tale om projekter, der langt overstiger en mere lokal skala eller interesse. Det er derfor vigtigt, at hver by og region analyserer sin landskabelige situation rumligt og æstetisk og former disse nye anlæg med det som styrende grundlag ved udformningen af klimatekniske løsninger. Der er brug for helheds løsninger, der tegner den nye store landskabsfortælling. Ved at have fokus på landskabets og byrummets egenart, kan stormflodssikringerne blive generator for en attraktiv by- og landskabsudvikling.

Det er vigtigt at undgå at befæste alle byer med de samme mere eller mindre tekniske udtryk, der realiseres med f.eks. massive betonmure med "påklippet" kunst. Mure, der fremstår som 'kantløse

bygninger' i byens rum. Derimod vil helhedsløsninger, der kombinerer planfaglige, miljøtekniske, og landskabsæstetiske hensyn kunne skabe nye typologier, der kombinerer behovet for både beskyttelse, rekreation og identitet.

Tekniske løsninger i denne skala bør altså ikke stå alene uden en overordnet landskabs- og byplanfaglig sammenhæng. I de tilfælde hvor udfordringer og interesser går på tværs af kommunegrænser, vil regionale samarbejder kunne løfte de nødvendige og svære drøftelser om, hvilke og hvor store indgreb, der skal foretages, eller om hvorvidt man fortsat skal bygge kystnært eller hellere acceptere tilbagetrækninger. Der bør grundlæggende være gode grunde til at sikre kyststrækninger, baseret på en afvejning af, om det der sikres, rummer noget uerstatteligt eller er vigtigt for fællesskabet eller kulturarven på det pågældende sted.

Kystbyernes placeringer med forskellige geografiske udgangspunkter, kystlinjer, bugter og fjorde kræver forskellige løsninger. Historisk er kystbyernes udvikling sket på et både strategisk og topografisk grundlag, hvor adgang til vandvejene, læ, fiskeri, udveksling og beskyttelse har afstedkommet en klar aflæselighed i bylandskabet. Det er vigtigt at tænke hav, kyst, sikring, by, bagland og adgange sammen i kystnære helhedsplaner. Dette vil kunne give langsigtede, stedsspecifikke og innovative løsninger, der befordrer både hensynet til og oplevelsen af de dynamiske naturkræfter med fællesskabet for øje frem for sikring af den enkeltes ejendom og interesser.

Landskabsudvalget anbefaler derfor, at stormflods- eller kystsikring ikke ses som et anliggende for den enkelte lodsejer eller som et snævert teknisk spørgsmål. Det er ikke den enkelte borger, der kan løse – endsiges har faglighed til at løfte en sådan udfordring. Det bør ses som en byplanfaglig, miljømæssig og landskabsæstetisk opgave, der varetages af byernes forvaltninger og i regionale samarbejder.

Det er derfor Landskabsudvalgets anbefaling, at ethvert tiltag til kystbeskyttelse beror på en egenartsanalyse fremfor generiske løsninger.

I Akademiraadets Landskabsudvalg planlægges et symposium om dette emne, der finder sted på Charlottenborg den 6. juni 2019, hvor vi i et bredt forum vil diskutere muligheder for at integrere kystsikring som et æstetisk anliggende på lige fod med tekniske løsninger.

Akademiraadets Landskabsudvalg stiller altid gerne faglig rådgivning til rådighed!

Med venlig hilsen
Akademiraadets Landskabsudvalg

Hanne Bat Finke
Formand